

Verkennd natuuronderzoek locatie Raadhuisplein te Horn

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaarden

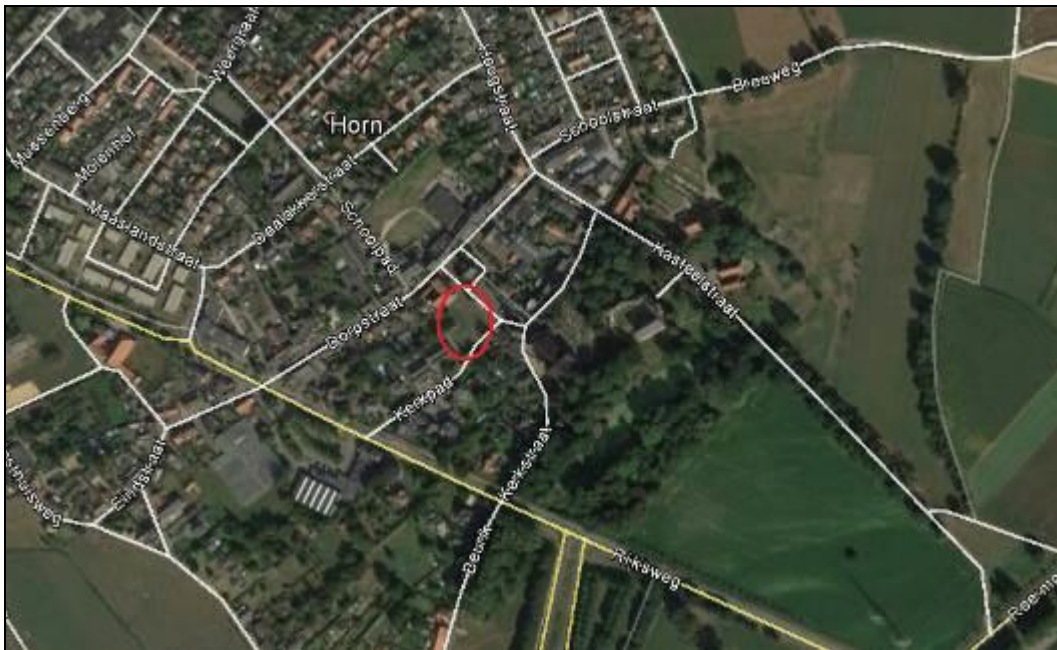
Datum: 16-01-2018
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2018/16.01
Versie: D2

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor een terrein aan het Raadhuisplein in Horn bestaan herontwikkelingsplannen. Op het terrein is voorzien in nieuwbouw van appartementen. In opdracht van Aveco de Bondt is voor de herontwikkeling van het terrein een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1: Ligging plangebied (rood omlijnd).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving voor natuur worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten of gebieden. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ont-heffing vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van effecten op Natura 2000-gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vereist. De rapportage kan tevens worden gebruikt bij het opstellen van de goede ruimtelijke onderbouwing bij de wijziging van de bestemming.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

De Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan. Ten aanzien van Natura 2000 zijn er beperkte wijzigingen in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998. Voor beschermde natuurmonumenten geldt dat de beschermingsstatus van deze gebieden in de nieuwe wet vervalt. Toetsing aan (oude doelen van) beschermde natuurmonumenten is derhalve vanaf het moment van inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming niet meer aan de orde.

In dit kader is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten:

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig)
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) maakt onderdeel uit van de Wet natuurbescherming. Vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden bij een toename aan stikstofdepositie is gekoppeld aan het PAS. Dit programma is via het Besluit PAS in de Wet natuurbescherming verankerd. In de Regeling PAS zijn de volgende te volgen procedureregels vastgelegd ten aanzien van nieuwe projecten en/of andere handelingen:

- Toename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr: geen vergunning en geen melding nodig
- Toename van 0,05-1 mol N/ha/jr: geen vergunning nodig, een melding volstaat*
- Toename van meer dan 1 mol N/ha/jr: vergunning nodig

** Wanneer een melding volstaat (bij 0,05 mol N/ha/jr of bij 1 mol N/ha/jr) hangt af van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor het betreffende Natura 2000-gebied.*

Voor het uitvoeren van de stikstofberekening dient gebruik te worden gemaakt van de Aerius calculator. Bij een melding of vergunningaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd. Bij een vergunningaanvraag zal door het bevoegd gezag worden bepaald of er nog ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor de toename van stikstof voor de betreffende habitattypen of soorten¹. Op basis daarvan zal worden bepaald of een vergunning kan worden verleend.

2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden

¹ In de Aerius monitor is in te zien voor welke gebieden geen ruimte meer beschikbaar is. Omdat deze informatie niet altijd up-to-date kan deze afwijken van de beoordeling van de provincie.

drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - ° sub a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - ° sub b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - ° sub c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wn een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN/EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN/EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent NNN/EHS. Ze hebben dit in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedaan. De afspraken zijn de 'Spelregels EHS'.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de NNN/EHS in Limburg zijn opgenomen in het vigerende Provinciale Omgevingsplan Limburg.

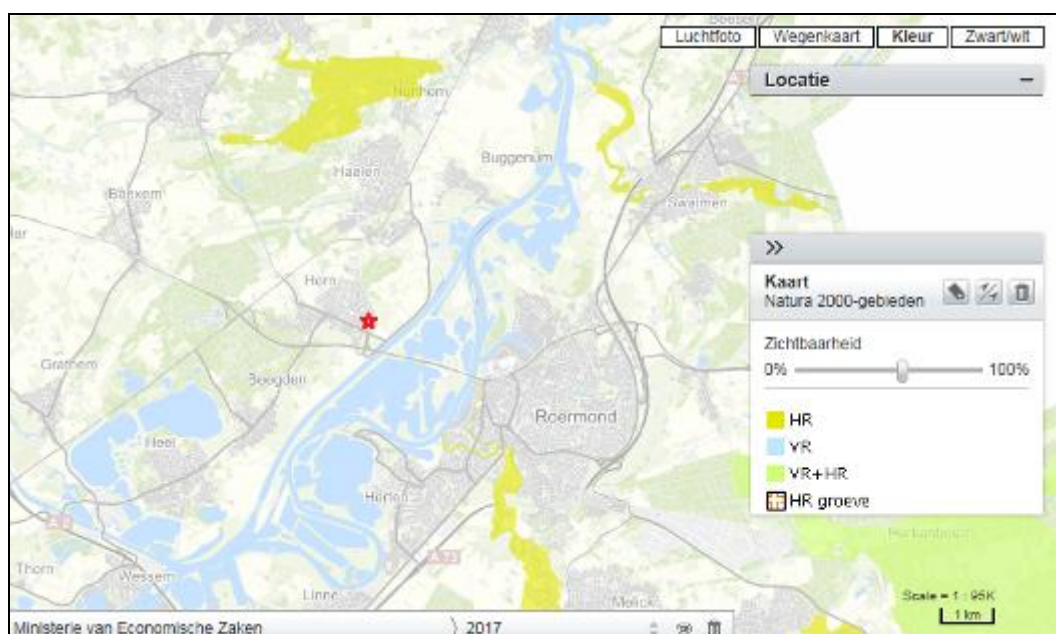
3 Bureauonderzoek

3.1 Werkwijze

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. de gebiedendatabase van het ministerie van LNV, de Nationale Databank Flora en Fauna en soortenverspreidingsatlassen gebruikt. Aan de hand van deze bureaustudie is een inschatting gemaakt van welke beschermde gebieden en/of soorten er mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

3.2 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Roerdal op ca. 2,5 km afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden zoals Leudal en Swalmdal liggen op grotere afstand (> 3,5 km) van het plangebied.

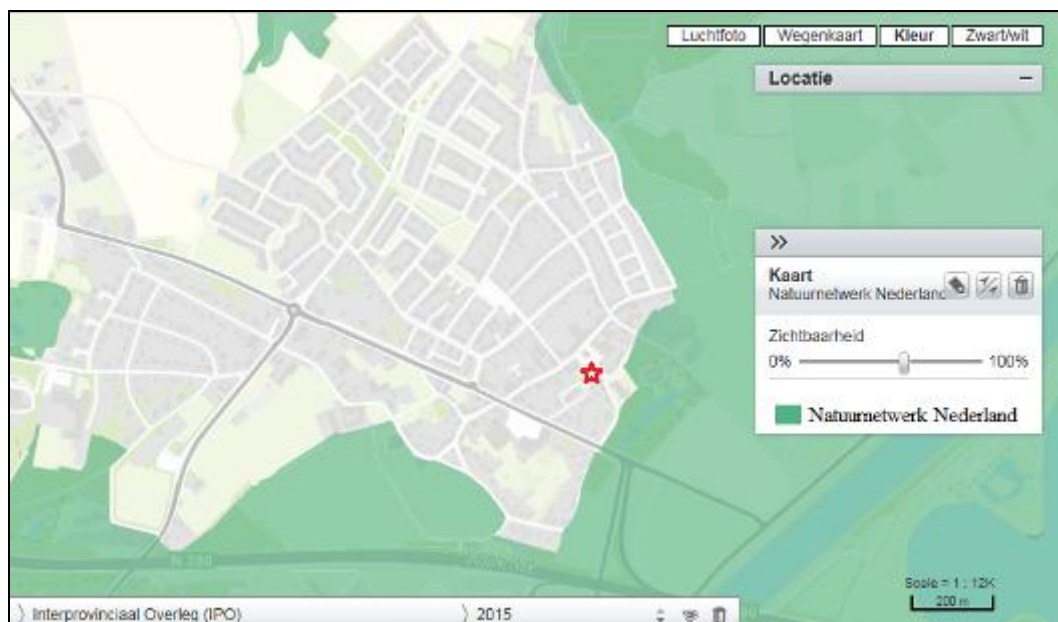
Figuur 3.2: Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied (rode ster). Bron: Atlas Leefomgeving IPO.

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Van oppervlakteverlies van kwalificerende habitattypen en/of leefgebieden van kwalificerende soorten is derhalve geen sprake. Het plangebied ligt op relatief grote afstand van Natura 2000-gebieden zoals het Roerdal, Leudal en Swalmdal. Aanwezigheid van materieel en mensen tijdens bouwphase is niet zichtbaar in deze Natura 2000-gebieden en ook van verstoring in de Natura 2000-gebied door geluid of licht is gelet op de grote afstand geen sprake. Effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn op 2,5 km afstand niet meer te verwachten bij een dergelijke kleinschalige ontwikkeling. Significante effecten op Natura 2000-gebieden worden derhalve op voorhand uitgesloten.

Geconcludeerd wordt dat effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringsstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

3.3 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Ten oosten van Horn ligt het Kasteel Horn. De kasteeltuin maakt onderdeel uit van NNN. Dat geldt ook voor het aangrenzende uiterwaardengebied van de Maas. Aangezien het plangebied buiten de begrenzing van het NNN ligt, is nadere toetsing aan de bepalingen uit de vigerende Provinciale Omgevingsverordening Limburg niet noodzakelijk.

Figuur 3.3: Ligging NNN/EHS (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode ster). Bron: Atlas Leefomgeving IPO.

3.4 Beschermde soorten

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geraadpleegd om de aanwezigheid van waarnemingen van beschermde soorten in en rond het plangebied in beeld te brengen. Daarbij zijn waarnemingen van de afgelopen 10 jaar bekeken. Er bevinden zich in de NDFF geen waarnemingen van beschermde soorten uit het plangebied zelf. Wel zijn er diverse waarnemingen van beschermde soorten uit de directe omgeving van het plangebied, van bijvoorbeeld vogels, vleermuizen, eekhoorn en steenmarter. De relevante waarnemingen uit de NDFF worden in hoofdstuk 4 per soortgroep weergegeven.

4 Verkennd veldbezoek

4.1 Werkwijze

Op 21 november 2017 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden door een ecooloog van Tuitert natuuronderzoek. Op basis van expert judgement is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het plangebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het plangebied kunnen voorkomen.

Figuur 4.1: Foto's plangebied.

4.2 Flora

Er zijn in de NDFF geen verspreidingsgegevens van zwaarder beschermde plantensoorten bekend uit het plangebied in de afgelopen 10 jaar. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied vormt ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten planten. Onder de Wet natuurbescherming zijn alleen enkele zeldzame plantensoorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV beschermd en de meest bedreigde plantensoorten van de Rode lijst. Dit zijn soorten met overwegend vochtige en/of voedselarme standplaatsen. Dergelijke condities ontbreken in het plangebied. Nader onderzoek naar planten of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.3 Vogels

Er zijn in de NDFF geen verspreidingsgegevens van zwaarder beschermde plantensoorten bekend uit het plangebied in de afgelopen 10 jaar. In de bredere omgeving van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van boomklever, boomkruiper, groene specht, holenduif, meerkoet, tuinfluiter, waterhoen en zanglijster. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig en staan geen bomen waarin vogels kunnen broeden. Er is ook geen opgaand struweel in het plangebied aanwezig waarin vogels kunnen broeden. Aanwezigheid van broedvogels in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. In een boom net buiten het plangebied is wel een eksternest aanwezig. Deze boom blijft behouden, verstoring van broedende eksters dient voorkomen te worden. Nader onderzoek naar broedvogels of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.4 Zoogdieren

4.4.1 Vleermuizen

In de NDFF zijn geen waarnemingen van vleermuizen bekend uit het plangebied. Er zijn wel waarnemingen van de gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis op de zolder van de nabijgelegen kerk. In 2008 en 2009 zijn hier respectievelijk 15 en 20 exemplaren van de gewone grootoorvleermuis op de kerkzolder waargenomen. In 2010 waren eveneens een exemplaar van de laatvlieger en twee ruige dwergvleermuizen op de kerkzolder aanwezig. De afgelopen jaren zijn op deze

kerkzolder enkele exemplaren van zowel de gewone als de grijze grootoorvleermuis aangetroffen. Er zijn in de NDFF ook vleermuisgegevens van een Vleermuistransecttelling (NEM VTT) uit 2014 en 2015 aanwezig. Er zijn geen waarnemingen van passerende vleermuizen in het plangebied of de omliggende straten (Raadhuisplein en Kerkpad) gedaan. Wel zijn meerdere passerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen in de kerkstraat.

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig en staan geen bomen waarin zich verblijfplaatsen van vleermuizen zouden kunnen bevinden. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Verstoring van op de nabijgelegen kerkzolder verblijvende exemplaren van de gewone en grijze grootoorvleermuis kan eveneens worden uitgesloten. De kerk ligt op ca. 50 meter afstand van het plangebied en tussen het plangebied en het kerkgebouw ligt een café. De in het plangebied voorziene reguliere bouwwerkzaamheden leiden niet tot een zodanige verstoring van de kerkzolder dat de hier aanwezige vleermuizen opzettelijk verstoord zullen worden.

In het plangebied is geen opgaande begroeiing aanwezig waardoor van een potentiële vliegroute van vleermuizen en/of een essentiële functie als foerageergebied voor vleermuizen niet aan de orde is. Vleermuizen kunnen het plangebied incidenteel gebruiken om te foerageren, maar vanwege het ontbreken van opgaande begroeiing is geen sprake van essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Het foerageergebied van de op de nabijgelegen kerkzolder aanwezige gewone en grijze grootoorvleermuis bevindt zich waarschijnlijk in de naastgelegen kasteeltuin. Beide soorten foerageren in bos- en parkrijke omgeving. Een dergelijk foerageerbiotoop is niet in het plangebied aanwezig.

Langs de omliggende straten (Raadhuisplein en Kerkpad) zijn geen lijnvormige bomenlanen aanwezig die een essentiële vliegroute voor vleermuizen kunnen vormen. Ook tijdens de NEM VTT tellingen uit 2014 en 2015 zijn geen passerende vleermuizen waargenomen in de omliggende straten Raadhuisplein en Kerkpad. De vliegroute van de gewone dwergvleermuis langs de bomen langs de Kerkstraat wordt niet aangetast. Tussen het plangebied en de Kerkstraat is bebouwing aanwezig die een afschermende werking heeft. Van verstoring van vliegroutes van vleermuizen is derhalve geen sprake.

Nader onderzoek naar vleermuizen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.4.2 Overige zoogdiersoorten

Er zijn in de NDFF geen waarnemingen van beschermde en niet-vrijgestelde soorten overige zoogdieren bekend uit het plangebied. In 2012 zijn buiten het plangebied wel enkele waarnemingen van de eekhoorn gedaan in tuinen van woningen aan de Kerkstraat. Waarschijnlijk bevindt zich een verblijfplaats van de eekhoorn in de kasteeltuin, waar veel oudere bomen staan. In 2014 zijn sporen van steenmarter aangetroffen in het nabijgelegen kerkgebouw.

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen (sporen van) andere zoogdiersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied is ook slechts beperkt geschikt voor overige zoogdiersoorten. Alleen algemeen voorkomende soorten muizen en egel kunnen het plangebied gebruiken als leefgebied. Dit zijn *andere beschermde soorten* (art. 3.10 Wn) waarvoor een provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming geldt bij ruimtelijke ingrepen. Voor zwaarder beschermde soorten zoals das, steenmarter, boommarter en eekhoorn ontbreekt geschikt biotoop in het plangebied. Nader onderzoek naar overige zoogdiersoorten of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.5 Vissen, amfibieën en reptielen

In het plangebied is geen geschikt voortplantingsbiotoop aanwezig voor beschermde soorten vissen en amfibieën vanwege het ontbreken van oppervlaktewater. Ook geschikt overwinteringsbiotoop ontbreekt. Het plangebied ligt in het stedelijk gebied van Horn en bevat geen voor reptielen geschikte biotoop. Het voorkomen van zwaarder beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen in het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar vissen, amfibieën of reptielen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.6 Ongewervelden

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek naar ongewervelden of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebieden. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit het vigerende Provinciaal Omgevingsplan Limburg van de provincie Limburg ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Verdere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

5.3 Wet natuurbescherming; soortenbescherming

Het plangebied vormt beperkt geschikt leefgebied voor enkele algemeen voorkomende soorten zoals algemeen voorkomende muizensoorten en egel. Het betreft andere beschermde soorten (art. 3.10 Wn) waarvoor een provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming geldt. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Voor zwaarder beschermde (niet-vrijgestelde) soorten planten of dieren geldt dat ze tijdens het verkennend veldbezoek niet zijn aangetroffen en ook niet in het plangebied worden verwacht vanwege het ontbreken van geschikte biotoop voor deze soorten. Verstoring van buiten het plangebied gelegen verblijfplaatsen van vleermuizen en steenmarter (kerkgebouw) en/of vliegroute van vleermuizen (Kerkstraat) is niet aan de orde, gelet op de afstand en de aanwezigheid van bebouwing tussen het plangebied en het kerkgebouw en de Kerkstraat. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is derhalve niet aan de orde.